

Miljöansvarsrapporten 2021–2022

VD/4054/11.00.00.01/2019

TeA/KR/JV/TKR/MV/JT/EA

Miljöansvarsrapporten 2020–2021 har färdigställt. Målet i Vandas stadsstrategi är klimatneutralitet senast år 2030. För att uppnå målet godkände stadsfullmäktige i juni 2018 stadens vägkarta för resurssmarthet 2030, ur vilken verksamhetsområdenas verkställighetsprogram härleddes. Uppdateringen av vägkartan för resurssmarthet godkändes i stadsfullmäktige 28.2.2022 strax efter godkännandet av stadsstrategin. Verksamhetsområdenas arbete för att uppdatera vägkartans verkställighetsplaner pågår som bäst. Miljöansvarsrapporten för åren 2021–2022 godkänns av stadsmiljönämnden och den antecknas för kännedom i stadsstyrelsen och stadsfullmäktige.

I enlighet med den nya strategin fortsätter arbetet som inleddes under den föregående fullmäktigeperioden enligt strategitemat Ett ekologiskt hållbart Vanda för att Vandas mål om klimatneutralitet ska nås. Temat har ett nytt perspektiv om värnande om naturens mångfald i en allt tätare stadsstruktur. Temaarbetet styrs av den tväradministrativa ledningsgruppen "Hiilijory" under ledning av miljödirektören. Hiilijory följer hur målen i vägkartan för resurssmarthet och tillämpliga SDG-mål för hållbar utveckling framskrider.

Vanda stads miljöansvarsrapport 2021–2021 beskriver hur bra målen i verksamhetsområdenas verkställighetsplaner i Vandas vägkarta för resurssmarthet har framskridit under året. Rapporten innehåller också en sammanfattning av hur målen i vägkartan 2018–2021 har uppnåtts. Liksom tidigare beskriver rapporten också god praxis och åtgärder som vidtagits i Vanda för att främja resurssmartheten. I rapporten har också stadens indikatorer på ekologisk hållbarhet sammanställts, med vilka utvecklingen har följts upp sedan år 2007, samt miljöbokföringen 2021. I år har miljöansvarsrapporten för första gången utarbetats med det visuella Power BI-verktyget.

Vandas utsläpp av växthusgaser har minskat varje år sedan år 2010 och trenden ser ut att fortsätta. Utsläppsuppgifterna för år 2021 kommer först i maj 2022, då de läggs till i miljöansvarsrapporten. I dagsläget går Vanda i linje med den eftersträlvade minskningen av utsläpp. För att stadens mål om kolneutralitet ska uppnås före år 2030 ska växthusgasutsläppen i Vandaområdet minskas med minst 80 procent jämfört med utsläppen år 1990, kol bindas i växtligheten i Vanda och de återstående utsläppen kompenseras.

Utsläppen i Vanda har minskat till stor del tack vare Vanda Energis åtgärder, men staden har också gjort framsteg beträffande de egna åtgärderna för att minska utsläppen från stadens organisation. Enkla åtgärder har vidtagits och man har tagit tag i frågor som är svårare att lösa bland annat genom att undersöka med vilka sätt en förändring kan åstadkommas. Utsläppen från trafiken är en stor utmaning och det krävs också åtgärder av kommuninvånare och företag för att minska utsläppen.

Miljöansvarsrapporten har utformats enligt filerna i kartan för resurssmarthet för fullmäktigeperioden 2018–2021: Energiproduktion och -förbrukning, Samhällsstruktur och mobilitet, Förslitning och material och Vandabo och ansvarsfull. Enligt rapporten har majoriteten av verksamhetsområdenas åtgärder i vägkartan för resurssmarthet och planerna för genomförande inletts och framskrider enligt planerna. För vissa åtgärders del har man varit tvungen att skjuta upp starten eller se över målen.

Enligt rapporten har åtgärderna i filen för Energiproduktion och -förbrukning avancerat bra.

Vanda Energi har flera utvecklingsprojekt på gång. Bolaget bygger för närvarande en tillbyggnad till avfallskraftverket som utnyttjar avfall från handel och industri som separeras av återvinningsanläggningar, såsom papp och plast som inte kan återvinnas. Dessutom byggs ett biokraftverk som drivs med tryckimpregnerat trä vid Mårtensdals kraftverk och i framtiden kan övervärme reserveras på somrarna från bland annat förnybar energiproduktion i det planerade säsongsvärmelagret i Fastböle.

Oljeförbrukningen har minskat i stadens fastigheter främst till följd av övergången till jordvärme. Beräkningen av koldioxidavtrycket har testats i planpilotprojekt och i nya konkurrensutsättningar av tomter har energiprestandaklass A krävts. Tomtöverlåtelseävtävlingar där stadens miljömål har beaktats är under beredning. Dessutom har man i fråga om markanvändningsavtal utrett möjligheterna till krav på energieffektivitet och testat dem i pilotprojekt. Den egna produktionen av förnybar el- och värmeenergi har utökats årligen i ombyggnads- och nybyggnadsprojekt. Ursprungsgarantierna för förnybar energi har inte konkurrensutsatts i samband med elupphandlingen för 2023–2026.

Inom ramen för åtgärderna i filen för Samhällsbyggande och mobilitet undersöktes hur staden framför allt genom markanvändningsmetoder kan styra mot resurssmårhet och koldioxidsnålt byggande i olika typer av stadsområden. Enligt rapporten låg dessutom hälften av de nya detaljplanerna i kollektivtrafikzonen år 2021, vilket var under målet (80 %). Planeringen av spårvägen befinner sig i en fas av gatuplanering och preliminär byggnadsplanering och resurssmårhet har tagits upp som en planeringsprincip. Busslinjer och smidiga resekedjor har vidareutvecklats tillsammans med HRT.

Staden har aktivt fortsatt att främja hållbar rörlighet. Bland annat har ett program för främjande av cykeltrafik utarbetats för att komplettera det målnätsarbete för cykeltrafik som avslutades år 2020. Uppdateringen av Vandas trafikpolitiska program har påbörjats. Uppföljningen av den biologiska mångfalden har utvecklats och Vanda har som pilotkommun gått med i Finlands miljöcentrals projekt om ekologisk kompensation. Dessutom har de naturbaserade lösningarna utvecklats i hanteringen av dagvatten.

När det gäller hur åtgärderna i filen för Förslitning och material har framskridit har man rapporterat bland annat en ökad användning av återvunnet material i infrastrukturbyggnadsobjekt. Inom infrastrukturbyggandet har också en koldioxidkalkylator testats i pilotprojekt med goda resultat. Vid närings servicen har den cirkulära ekonomins kluster blivit en del av den fortlöpande verksamheten. Vid byggnadstillsynen har ett elektroniskt förfarande för utredning av bygg- och rivningsavfall tagits i bruk i Lupapiste.

Möjligheterna till delaktighet beträffande måltider och synliggörandet av klimatval har utvecklats. Måltidernas miljöpåverkan lyfts fram med Kol-dealmärket på skolor och läroanstalter. Dessutom har utvärderingsgruppens arbete utvecklats vid upphandlingscentralen. Kriterierna för konkurrensutsättningar och miljökraven i avtal förs framåt och utvecklas också i samarbete med tjänsteproducenter och andra städer. Avfallssorteringen har förbättrats i stadens enheter, men det finns fortfarande utrymme för utveckling inom till exempel plastinsamling.

Vanda främjar ansvarsfullheten bland annat genom frivilliga green deal-avtal för upphandlingar. Vanda har gått med i tre green deal-avtal som syftar till hållbar rivning, utsläppsfria byggarbetsplatser och minskning av skadliga kemikalier i daghem. År 2022 inleds pilotprojekt om utsläppsfria byggarbetsplatser.

Enligt åtgärderna i filen för Ett ansvarsfullt Vanda har miljöledningen främjats i staden. Miljöledningssystemet Ekokompassen är under uppbyggnad vid stadsmiljöns verksamhetsområde och det kommer också att införas vid de andra verksamhetsområdena. Miljö- och klimatneutralitetshelheten tas i nuläget inte med i chefscoachningen, men det finns ett utbud av utbildningar bland annat på ledarskapspaletten som är uppdelad i olika teman.

Stadens ekostödnätverk växer. Ett projekt för utredning och införande av klimatpartnerskapsmodeller inleddes år 2021, i samband med vilket det också framgår hur miljöledningen i företagen ska främjas i framtiden och vilka möjligheter staden har att stödja den.

Verksamhetsområdet för fostran och lärande har ett flertal projekt om främjandet av miljöansvar. I bland annat gymnasieutbildningen ingår som en naturlig del fostran till en hållbar framtid och undervisning i miljökunskap. På Ruusuvuoren yläkoulu i Korso har eleverna i det valfria ämnet Radikaali toivo möjlighet till en ny slags klimat- och miljöfostran.

Dessutom tog Vanda stadsbibliotek år 2021 fram idéer och genomförde Klimatbokcirkelkampanjen i samarbete med bland annat andra bibliotek och Greenpeace. Också år 2021 ordnades talkon för invånarna för att rensa bort främmande arter och Klimatinfo fortsatte sina kampanjer och erbjöd rådgivning i hur man lättare kan ta mer ansvar för miljön i vardagen.

Det är fortfarande svårt att bedöma hur effektiva åtgärderna i vägkartan för resurssmarthet är, men det pågår ett kontinuerligt arbete för att utveckla bedömningen såväl på riksnivå som inom staden. Rapporten har sammanställts och redigerats vid miljöcentralen ur material som producerats av flera sakkunniga inom staden.

Vandas miljöansvarsrapport 2021–2022 ingår i beslutsförslaget som bilaga, utöver vilket den kan läsas i tjänsten: [Microsoft Power BI](#) (öppnas i en ny flik).

Stadsmiljönämnden 10.5.2022 § 6

Biträdande stadsdirektörens förslag:

Stadsmiljönämnden beslutar att

- a) godkänna Miljöansvarsrapporten 2021–2022 och
- b) föreslå för stadsstyrelsen och vidare för stadsfullmäktige att den antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Det antecknades att sannfinländarnas nämndgrupp lämnade in följande protokollsuttalande i ärendet: *”Som en följd av stadstillväxten och den allt tätare stadsstrukturen växer koldioxidavtrycket från byggandet avsevärt. Förtätningen bygger på arrangemangen i anslutning till parkeringshus och annan strukturell parkering samt produktionen av höga flervåningshus. De är huvudsakligen av betong. Flera studier (t.ex. professor Seppo Junnila, Aalto-universitetet; Ratkaisuja kasvavien kaupunkien hiilivelan hallintaan) har visat att den här typen av stadsbyggande är den mest skadliga när det gäller livscykelns koldioxidavtryck, om man beaktar byggnadernas och invånarnas utsläpp.*

En strukturell centralisering av parkeringen utgör också en okontrollerad brandrisk i stadscentrumen i takt med att elbilar blir vanligare.”

Det antecknades att de grönas nämndgrupp lämnade in följande protokollsuttalande i ärendet:
”För att stadens mål om klimatneutralitet 2030 och förstärkandet av stadens biologiska mångfald ska kunna uppnås bör staden utveckla ambitiösa och fördomsfria lösningar särskilt för att stärka kommuninvånarnas roll och företagssamarbetet. Utsläppen från trafiken bör minskas ytterligare genom att i enlighet med vägkartan för resurssmarthet följa upp och utnyttja metoder som baseras på ny forskning och teknologi.”

Stadsstyrelsen 23.5.2022 § 15

Förslag av biträdande stadsdirektören för stadsmiljöns verksamhetsområde:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) anteckna Miljöansvarsrapporten 2020–2021 för kännedom, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att rapporten antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 20.6.2022 § 9

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar anteckna Miljöansvarsrapporten 2020–2021 för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Bilaga:

– Miljöansvarsrapporten 2021–2022

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1 Besvärsförbud

Närmare information:

Tina Kristiansson, miljöplanerare, tfn 050 314 5684
fornamn.efternamn[at]vantaa.fi